

วารสารปรัชญาปริทรรศน์

JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION

ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index>

Research Article

แนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่ม
เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

Guidelines for Maintaining Student Discipline Based on the Four Principles of Meditation for Students in Schools in the 4th Efficiency Promotion Network, Pathum Thani Province

อมรรัตน์ ปาครอง^{1*}

Amornrat Pakkrong^{1*}

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. อมรรัตน์ ปาครอง*

Amornrat Pakkrong*

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Master of Education Program in Buddhist

Educational Administration,

Mahachulalongkornrajavidyalaya

University, Thailand.

Email: Meaw.ap151@gmail.com

คำสำคัญ:

แนวทางการรักษาวินัยนักเรียน; หลักภาวนา 4

Keywords:

Guidelines for Maintaining Students' Discipline; Four Principles of Meditation

Article history:

Received: 23/12/2024

Revised: 01/03/2025

Accepted: 20/04/2025

Available online: 14/06/2025

How to cite:

Pakkrong, A. (2025). Guidelines for Maintaining Student Discipline Based on the Four Principles of Meditation for Students in Schools in the 4th Efficiency Promotion Network, Pathum Thani Province. *Journal of Philosophical Vision*, 30 (1), 106 - 123.

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the necessity of maintaining discipline among students in the efficiency promotion network group 4 schools; 2) to examine methods for maintaining discipline according to the Four Noble Truths for students in the efficiency promotion network group 4 schools; and 3) to propose guidelines for maintaining discipline according to the Four Noble Truths for students in the efficiency promotion network group 4 schools. The research methodology was a combination of quantitative and qualitative research. The quantitative research utilized a sample of 162 students. The data collection was done by using a questionnaire to gather opinions. Statistical analysis was performed by mean, standard deviation, and the necessity values that schools need to implement using the Priority Needs Index (PNI). Additionally, a sample of 30 teachers was used to gather evaluation data. The statistical analysis was conducted by mean and standard deviation. The qualitative research involved content analysis of interviews with 9 qualified experts.

The research findings indicated that the necessity for maintaining discipline among students in the Efficiency Promotion Network Group 4 schools, overall, was at the highest level. This was because the teachers have clear information regarding the necessity for effective decision-making in various areas, including adherence to school rules (PNI_{modified} = 0.122), compliance with regulations (PNI_{modified} = 0.109), appropriate conduct according to the context (PNI_{modified} = 0.107), and a sense of responsibility (PNI_{modified} = 0.106). This information will be used to plan initiatives for promoting discipline among students in the future. 2. The

study of methods for maintaining discipline according to the Four Noble Truths for students in the Efficiency Promotion Network Group 4 revealed the following: 1) in terms of student discipline; 2) in terms of generosity; 3) in terms of responsibility; 4) in terms of problem-solving. 3) Guidelines for maintaining discipline according to the Four Noble Truths for students in the Efficiency Promotion Network Group 4 were as follows: 1) in terms of student discipline; 2) in terms of generosity; 3) in terms of responsibility; and 4) In terms of problem-solving.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการรักษาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 2) เพื่อศึกษาวิธีการรักษาวินัยตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการรักษาวินัยตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และคุณภาพ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 162 คน เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็นที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้นด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI) และใช้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมิน สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นการรักษาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่า ครูมีข้อมูลความจำเป็นที่ชัดเจนในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ($PNI_{modified}=0.122$) ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบ ($PNI_{modified}=0.109$) ด้านการวางตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ($PNI_{modified}=0.107$) ด้านการมีความรับผิดชอบ ($PNI_{modified}=0.106$) ในการนำไปวางแผนการส่งเสริมการรักษาวินัยแก่นักเรียนต่อไป 2. ผลการศึกษาวิธีการรักษาวินัยตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 มีดังนี้ 1) ด้านวินัยนักเรียน 2) ด้านความมีน้ำใจ 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านการแก้ปัญหา ครูจัดกิจกรรมคุณธรรมเพื่อฝึกสมาธิ การตัดสินใจอย่างมีสติ และวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบ 3. แนวทางการรักษาวินัยตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 มีแนวทางดังนี้ 1) ด้านวินัยนักเรียน 2) ด้านความมีน้ำใจ 3) ด้านความรับผิดชอบ และ 4) ด้านการแก้ปัญหา

1. บทนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) แบบวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ของครูและนักเรียน วิธีเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ การใช้ชีวิตแบบใหม่ครูและนักเรียนต้องปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นหรือกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ทั้งด้านศีลธรรมวัฒนธรรมที่ดีงามเริ่มลดลง ขาดความมีระเบียบวินัยของคนในสังคมที่ปรากฏให้เห็นตามสื่อทีวีหรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพราะขาดระเบียบวินัยนั่นเองความมีน้ำใจไมตรีแทบจะไม่มีให้เห็น สังคมแกร่งแรงแกร่งเอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังส่งผลตามมาด้วยปัญหาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน การที่จะแก้ปัญหาลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องมีการร่วมมือร่วมใจของคนในหลายๆ ฝ่าย ช่วยกันแก้ปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อช่วยกันฝึกอบรมคุณธรรมด้านความมีวินัย เพราะการมีวินัยให้ทุกคนมีระเบียบวินัย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและชุมชน จึงสามารถช่วยสังคมให้กลับมาอยู่ร่วมกันอย่างสงบและมีความสุขได้

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดหลักการและกรอบแนวคิดเน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยมุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง มีคุณภาพภายในปี พ.ศ. 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลัก ได้แก่ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ส่งผลให้คนไทยยุคใหม่ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและมีนิสัยใฝ่ รู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมมีจิตสำนึก และความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถก้าวทันโลก ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กำลังแรงงานและผู้สูงอายุได้รับการศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีทักษะและความรู้พื้นฐานทั้งในการดำรงชีวิตและในการทำงานอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 21-11) และนโยบายหลักในการปลูกฝังให้เยาวชนในวัยเรียนได้พัฒนาตนเองไปสู่ความเจริญงอกงาม แต่อย่างไรก็ตามในการควบคุมความประพฤติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาที่มีช่วงอายุ 7-15 ปี การควบคุมความประพฤตินักเรียนเป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์ นับตั้งแต่หัวหน้าสถานศึกษาครูอาจารย์และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เป็นการกระทำร่วมกันด้วยจุดหมายสำคัญ คือ ให้นักเรียนเชื่อฟังตามกฎระเบียบและถ้ามีการฝ่าฝืนระเบียบ หมายถึง การลงโทษเป็นที่ปรากฏอยู่เสมอว่า ปัญหาการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนส่วนมากมีการประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นนักเรียน (อินทรา บุญวาที, 2550: 22)

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือว่า เป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยเฉพาะหลักธรรมาวนา 4 (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 22, 2539: 144-146) คือ เพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์เต็มตามศักยภาพทั้งทางกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา โดยการพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้าน ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ กายาวนา สีลาวนา จิตตาวนา ปัญญาวนา (พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต), 2548: 25) สอดคล้องกับงานวิจัยของพระประพนธ์ โสภณจิตโต (ไชยศรี), 2562) ได้วิจัยเรื่อง “การ

จัดการเรียนรู้ตามหลักภาวะ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวะ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนเกิดความสนใจ ตื่นเต้นและมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี แต่ยังมีปัญหาในการจัดการเรียนรู้อยู่บ้าง ซึ่งก็ถือว่าเป็นเรื่องปกติในผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันหลายด้าน การดื่มสุราและสิ่งเสพติด คือ สติสัมปชัญญะเป็นหลักประกันไม่ให้เกิดปัญหาทรมานหรือคนมีปัญญ่อ่อน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนโดยรวม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวะ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ศาสนพิธี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.65 และหลังเรียนโดยรวม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวะ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ศาสนพิธี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.28 เมื่อนำไปทดสอบหาค่า t-Test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวะ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ศาสนพิธี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้านวิชาการต่าง ๆ แก่เยาวชนได้เรียนรู้และอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี แต่ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่ยุคคนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามีอยู่รอบตัวทำให้นักเรียนบางคนขาดระเบียบวินัยปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบในเรื่องของการเรียน เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมในเรื่องของความเป็นระเบียบให้แก่นักเรียนทุกคนซึ่งสอดคล้องราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1007) กล่าวว่า หมายถึง ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับข้อปฏิบัติ ในการเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียนในชาติจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็กเพื่อเรียนรู้ให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพของเยาวชนไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 มีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างวินัยและรักษาวินัยนักเรียน ตามหลักศีล 5 สำหรับนักเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ 4 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางการรักษาวินัยโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี ให้เกิดประสิทธิภาพด้านระเบียบวินัยแก่นักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการรักษาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาวิธีการรักษาวินัยตามหลักภาวะ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการรักษาวินัยตามหลักภาวะ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 284 คน 2 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานีเขต 1 จำนวน 162 คน แต่เนื่องจากว่าประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน มีจำนวนเท่ากันจึงใช้วิธีสุ่มเลือกหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเปรียบเทียบที่สำเร็จรูปขอ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ดังตารางที่ 1

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพที่ 4	อำเภอ	จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
			นักเรียน	นักเรียน
1. โรงเรียนวัดพิณมิต (คำสวัสดิ์ราษฎร์บำรุง)	คลองหลวง	ปทุมธานี	167	96
2. โรงเรียนวัดคุณหญิงส้มจีน (มิตรภาพที่ 64)	คลองหลวง	ปทุมธานี	117	66
รวมจำนวน (คน)			284	162

ตารางที่ 1 ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานีจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วารสาร ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาเอกสาร แนวคิดหลักการ จากตำรา วารสารเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. การกำหนดกรอบแนวคิดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยโดยขอคำชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. การดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยและร่างเครื่องมือวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป
5. การนำเครื่องมือวิจัยที่ปรับปรุงตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาประปรังแก้ไขอีกครั้ง แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง
6. การจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย จากนั้น นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
7. การจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

8. การจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1. ยื่นคำร้องแบบคำร้องทั่วไป (บ.พ 6) ต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร การศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- หนังสืออนุญาตเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- หนังสืออนุญาตทดสอบเครื่องมือวิจัย (Try out) จากกลุ่มตัวอย่างครูที่ไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายทดสอบเครื่องมือวิจัย

- หนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี เป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 162 คน

1.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของแบบสอบถามแต่ละชุดแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ชั้นการเรียนรู้ และโรงเรียนที่เรียนอยู่ วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี เป็นเก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยระดับคะแนน (ประกอบ กรรณสูต, 2546: 108)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี นักเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 162 คน เป็นหญิง จำนวน 88 คน และเป็นชาย จำนวน 74 คน อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 49 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 55 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 58 คน ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดพิชนิมิต (คำสวัสดิ์ราษฎร์บำรุง) จำนวน 96 คน และโรงเรียนวัดคุณหญิงสมจิน มิตรภาพที่ 64 จำนวน 66 คน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการจำเป็นของการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1. **ด้านการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน** สภาพปัจจุบันของการรักษาวินัยของนักเรียน พบว่า มีความจำเป็น อยู่ในระดับมาก จำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับ ได้แก่ ข้อที่ 9. นักเรียนรับผิดชอบและวางตนในสถานที่สาธารณะอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ข้อที่ 3. นักเรียนมีการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อเพื่อน และครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ข้อที่ 2. นักเรียนเคารพในการแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ตามลำดับ

2. **ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบ** สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการรักษาวินัยของนักเรียน โดยภาพรวม ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบ อยู่ในระดับมาก พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 10. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ข้อที่ 9. นักเรียนมีการรักษาระเบียบและวินัยในชีวิตประจำวัน 3. นักเรียนมีการแสดงออกถึงการยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

3. **ด้านการวางตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ** สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการรักษาวินัยของนักเรียน โดยภาพรวม ด้านการวางตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ อยู่ในระดับมาก พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 9. นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อที่ 5. นักเรียนมีความสร้างสรรค์ในการทำงาน ข้อที่ 4. นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์

4. **ด้านการมีความรับผิดชอบ** สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการรักษาวินัยของนักเรียน โดยภาพรวม ด้านการมีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 8. นักเรียนมีการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูอาจารย์ ข้อที่ 5. นักเรียนมีความสามารถจัดการกับงานหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน ข้อที่ 4. นักเรียนมีความอดทนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการศึกษา

4.3 ผลการศึกษาวินัยการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1. **วินัยนักเรียน** การมีวินัยของของนักเรียนตามหลักภาวนา 4 มีความสำคัญอย่างยิ่งในโรงเรียน โดยในด้านกายภาวนา จะสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างชัดเจน ส่วนในด้านศีลภาวนาจะเน้นการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติตนตามมารยาทที่เหมาะสม

2. **ความมีน้ำใจ** การปฏิบัติตามหลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริมความมีน้ำใจในนักเรียนประกอบด้วย กายภาวนา ที่เน้นการแสดงมารยาทสุภาพและการช่วยเหลือผู้อื่น ศีลภาวนา การปลูกฝังให้เคารพสิทธิของเพื่อนและไม่ทำร้ายจิตใจผู้อื่น ด้านจิตภาวนา ส่งเสริมให้มีเมตตา อดทน และมีสติในการควบคุมอารมณ์ และปัญญาภาวนา การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. มีความรับผิดชอบ การสร้างความรับผิดชอบในนักเรียนตามหลักภาวนา 4 ประกอบด้วย ภาวนา การสร้างแบบอย่างที่ดี การส่งเสริมให้นักเรียนเผชิญปัญหาด้วยความมุ่งมั่น การตั้งเป้าหมายชัดเจน ศีล ภาวนา การปลูกฝังการแก้ปัญหาด้วยความซื่อสัตย์และเคารพสิทธิของผู้อื่น จิตภาวนา ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิ และควบคุมอารมณ์ ขณะที่ปัญหาภาวนา ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และหาสาเหตุของปัญหาอย่างสร้างสรรค์

4. การแก้ปัญหา การแก้ปัญหตามหลักภาวนาสามารถทำได้โดยการฝึกสมาธิเพื่อให้จิตใจสงบและมีสมาธิ การฝึกสติช่วยให้สังเกตสถานการณ์และอารมณ์ของตนเองได้ดีขึ้น

4.4 เสนอแนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1. วินัยนักเรียน ส่งเสริมการเข้าใจและการกระทำที่เหมาะสม สอนให้นักเรียนใช้คำพูดสุภาพ เคารพผู้อื่น และควบคุมพฤติกรรมให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. ความมีน้ำใจ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือและแบ่งปัน สนับสนุนให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้น ครู และบุคลากรในโรงเรียน ทั้งในด้านการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างนิสัยแห่งความมีน้ำใจและการแบ่งปัน ฝึกการเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ความรับผิดชอบ ส่งเสริมการรับผิดชอบต่อการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย ให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เช่น การทำการบ้าน ส่งงานตามกำหนด และการเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมเสมอ สร้างนิสัยการบริหารเวลาและการวางแผน ฝึกให้นักเรียนจัดการเวลา

4. การแก้ปัญหา การฝึกสมาธิและสติ ใช้การทำสมาธิเพื่อพัฒนาสติและความสงบในจิตใจซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างรอบคอบและมีความชัดเจนมากขึ้น

5. อภิปรายผล

5.1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นแนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

5.1.1 ด้านการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ความต้องการจำเป็น มากที่สุด เพราะว่า ครูมีการวางระเบียบการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนนั้นเปรียบเสมือนรากฐานสำคัญที่ช่วยสร้างสรรค์สังคมโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและเอื้อต่อการเรียนรู้ กฎเหล่านี้ไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อจำกัดอิสระภาพของนักเรียน แต่ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นธรรมสำหรับทุกคนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาพงษ์พันธุ์ ปุญญวโส (บุญสอน) (2552) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการส่งเสริมวินัยนักเรียนของครู-อาจารย์ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.26 โดยการส่งเสริมวินัยด้านการแต่งกาย และด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าแถว ด้านการแสดงความเคารพ ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความสะอาดตามลำดับ ส่วนสภาพการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันโดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่

การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษาสภาพความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวม มี 5 ด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักกาลเทศะ ด้านการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ด้านตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบ 2. ศึกษากระบวนการสร้างวินัย ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้วยหลักไตรสิกขาพบว่า ชั้นศีลสิกขาครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชั้นสมาธิสิกขาควรฝึกพัฒนาอบรมจิตใจให้นักเรียนเพื่อยกระดับของจิตสู่ฐานเรียนรู้อยู่ปัญญา ชั้นปัญญาสิกขาครูจัดกิจกรรมส่งเสริมปัญญาโดยเรื่องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อเวลาการมาโรงเรียน และ 3. แนวทางการสร้างวินัยตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ด้านการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ด้านการรู้จักกาลเทศะ ชั้นศีลสิกขามีแนวทางปฏิบัติคือ ให้นักเรียนตั้งใจรับผิดชอบต่อเวลาและปฏิบัติตามระเบียบโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้มารยาทการเข้าสังคมอย่างถูกต้องตามกาลเทศะและโรงเรียนควรประสานกับครอบครัวช่วยดูแลเอาใจเรื่องความรับผิดชอบต่อตามระเบียบโรงเรียน ชั้นสมาธิสิกขามีแนวทางปฏิบัติ คือ จัดกิจกรรมฝึกทักษะนิสัยแก่นักเรียนในการใช้สติสัมปชัญญะรู้ตัวอยู่เสมอและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด ชั้นปัญญาสิกขามีแนวทางปฏิบัติ คือ ครูควรชี้แจงทำความเข้าใจถึงกระบวนการสร้างวินัยตามแนวทางของปัญญา ดังนี้ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมวินัยนักเรียน เช่น กิจกรรมแข่งขันเรื่องระเบียบวินัย เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบวินัยให้นักเรียนฟัง ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า กฎระเบียบต่าง ๆ นำมาคิดวิเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ และการลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมตามกฎระเบียบ ความรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ขึ้น ทำให้นักเรียนเข้าใจ กฎระเบียบข้อบังคับได้ถูกต้อง

5.1.4 ด้านการมีความรับผิดชอบ มีความต้องการจำเป็น เพราะฉะนั้นนักเรียนต้องรับผิดชอบต่อตนเองเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ส่งผลต่อการเติบโตและพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน การใช้ชีวิตหรือแม้แต่การเข้าสังคม การเป็นนักเรียนที่มีความรับผิดชอบ หมายถึงการตระหนักถึงหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามหน้าที่นั้นอย่างเต็มความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งใจเรียน ทำการบ้าน ส่งงานตรงเวลา หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของอัครเดช อินทรสถาพร (2560) ได้วิจัยเรื่อง “เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัสสัมชัญ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ คือ 1) นักเรียนแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย ร้อยละ 50 2) นักเรียนไม่แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า และไม่แสดงท่าทีตอบรับการแสดงความเคารพของผู้อาวุโสน้อยกว่า ร้อยละ 55 และ 3) นักเรียนไม่ทำตามหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบในการดูแลความสะอาดทั้งบริเวณโรงเรียนและบริเวณบ้าน ร้อยละ 64 จากการศึกษา 2. ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า 1) นักเรียนมีการแต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบมากขึ้น ร้อยละ 100 2) แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่ามากขึ้น ร้อยละ 90 3) แสดงท่าทีตอบรับการแสดงความเคารพของผู้อาวุโสน้อยกว่ามากขึ้น ร้อยละ 85 4) แสดงความเคารพต่อ

ผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมาจากโรงเรียนมากขึ้น ร้อยละ 100 5) มีความรับผิดชอบในการทำ ความสะอาดบริเวณบ้านที่ตนเองได้รับมอบหมายมากขึ้น ร้อยละ 90 6) มีความรับผิดชอบการทำความสะอาด บริเวณโรงเรียนมากขึ้น ร้อยละ 85 และ 7) พบผลสืบเนื่องจากการเสริมสร้างวินัยนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก 1 ประการ คือ นักเรียนมีจิตอาสามากขึ้น ร้อยละ 85

5.2. ผลการศึกษาวิธีการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 ของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

5.2.1. วินัยนักเรียน การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์สังคม โรงเรียนที่ดี โดยการบูรณาการหลักภาวนา 4 เข้ากับวินัยของนักเรียนช่วยส่งเสริมการฝึกสมาธิและสติ เพื่อ ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม เปิดใจรับฟังความคิดเห็นเพื่อเคารพกฎระเบียบ และนำไปปฏิบัติในการพัฒนา ความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม. นอกจากนี้ยังช่วยเตรียมความพร้อมนักเรียนให้เข้าสู่สังคมอย่างมี คุณภาพขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยพระธานี จนทโก (กลมนอก) (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาตนเองตามหลัก ภาวนา 4 ของเยาวชนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า 1) เยาวชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ภาพรวม มีระดับการ พัฒนาตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 2) เยาวชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง หลังเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ภาพรวม มีระดับการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบ ระดับการพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ของเยาวชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ก่อนและหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 โดยภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) เยาวชนตำบลตาขันอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ที่มีเพศแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ตนเองตามหลักภาวนา 4 ภาพรวมสูงขึ้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5) เยาวชน ตำบลตา ขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ที่มีอายุแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ภาพรวมสูงขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 6) เยาวชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ที่มีอาชีพผู้ปกครองแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ภาพรวม สูงขึ้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 7) เยาวชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัด ระยอง ที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ภาพรวมสูงขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.2. ความมีน้ำใจ ผู้บริหารและครูควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียน โดยการบูรณาการ หลักภาวนา 4 กับความมีน้ำใจของนักเรียนช่วยเสริมสร้างการฝึกสมาธิและสติ เพื่อเปิดใจรับฟังและเข้าใจ ความรู้สึกของผู้อื่น ส่งเสริมการพิจารณาและเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การปฏิบัติที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำให้นักเรียนมีน้ำใจและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยพระประ พงค์ โสภณจิตโต (ไชยศรี) (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “การจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาการใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน

วัดรัชฎาธิฐาน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนเกิดความสนใจ ตื่นเต้นและมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี แต่ยังมีปัญหาในการจัดการเรียนรู้อยู่บ้าง ซึ่งก็ถือว่าเป็นเรื่องปกติในผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันหลายด้าน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนโดยรวม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่องศาสนาพิธี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.65 และหลังเรียนโดยรวม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ศาสนพิธี มีค่าเฉลี่ยเท่า 16.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.28 เมื่อไปทดสอบหาการทดสอบค่าที่พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดย ใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่องศาสนาพิธี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5.2.3. ความรับผิดชอบ การบูรณาการหลักภาวนา 4 กับความรับผิดชอบของนักเรียน ช่วยเสริมสมาธิและสติในการควบคุมตนเอง ปฏิบัติตามภาระหน้าที่อย่างมีวินัย เปิดใจรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนางานร่วมกับผู้อื่น และปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและพร้อมต่อการเรียนรู้และเติบโตในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยของลมัย บัวจันทร์ (2562) ได้วิจัย“การพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นปีที่ 4 โรงเรียนหนองแขงวิทยา จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นปีที่ 4 พบว่า จากการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีผลการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นหลังจากเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2. เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้ารับการเรียนการสอนตามหลักภาวนา 4 ให้เป็นพลเมืองที่ดีตาม หลักประชาธิปไตยของนักเรียน 2 ระยะ คือ ก่อนการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 4 ผลการทดสอบคุณลักษณะใน ส่วนที่ 2 ความเข้าใจในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนที่ 3 ทศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ หน้าที่ของตนในระบอบประชาธิปไตย และส่วนที่ 4 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตย หลังเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตยมากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.4. การแก้ปัญหา การบูรณาการหลักภาวนา 4 กับการแก้ปัญหาของนักเรียน ช่วยฝึกสมาธิและสติในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นเพื่อเพิ่มมุมมองที่หลากหลาย และฝึกการปฏิบัติจริงอย่างมีสติในการตัดสินใจ ทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริคุณ วิเชียรสร (2564) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักภาวนา 4 ของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทองสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง” ผลการวิจัยพบว่า 1) 1. สมรรถนะนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา 2) วิธีการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักภาวะ 4 ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวิเศษ เมืองทอง มีวิธีการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักภาวะ 4 ได้แก่ 1) ภาวะภาวะ 2) ศีลภาวะ 3) จิตภาวะ 4) ปัญญาภาวะ และ 3) แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักภาวะ 4 ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียน วิเศษเมืองทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองมีทั้งหมด 3 แนวทาง ดังนี้ 1) การให้การศึกษาและส่งเสริมให้พัฒนาตนเองมี 5 แนวทาง 2) การให้การฝึกอบรมและการพัฒนามี 6 แนวทาง และ 3) การพัฒนาในงานมี 7 แนวทาง

5.3. แนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวะ 4 ของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

ผลการเสนอแนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวะ 4 ของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี มีแนวทางดังนี้

5.3.1. วินัยนักเรียน ผู้บริหารและครูทุกคนต้องวางกฎและมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ โดยมีเป้าหมายในการสร้างนิสัยที่ดี เช่น ความรับผิดชอบและการเคารพผู้อื่นการมีระเบียบวินัยยังช่วยลดพฤติกรรมไม่เหมาะสม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูและเพื่อนร่วมชั้น นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนให้สามารถปรับตัวเข้าสู่สังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2. ความมีน้ำใจ ผู้บริหารและครูควรมีทัศนคติและพฤติกรรมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและสนับสนุนในโรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การมีน้ำใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม

5.3.3. ความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารและครูวางระเบียบหน้าที่และปฏิบัติตามภาระงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยนักเรียนต้องมีวินัยในการเรียนรู้และเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน การแสดงความรับผิดชอบยังรวมถึงการดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นการทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง คุณลักษณะนี้ช่วยส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีจริยธรรมในสังคม

5.3.4. การแก้ปัญหา ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมฝึกสมาธิ เพื่อเพิ่มพลังจิตแก่นักเรียนให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นช่วยให้ได้รับมุมมองที่หลากหลาย และการคิดสร้างสรรค์ช่วยในการค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ การตัดสินใจอย่างมีสติช่วยให้แก้ปัญหาได้เหมาะสมและตรงตามสถานการณ์ การนำหลักภาวะมาประยุกต์ใช้จะช่วยพัฒนาทักษะในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ดีขึ้นการพัฒนาแนวทางเหล่านี้จะทำให้การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นที่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำ เช่น นี้ไม่เพียงแต่จะช่วย

นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี แต่ยังเป็นการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้แก่สังคมและประเทศชาติในอนาคต การศึกษาจึงไม่ใช่เพียงการเรียนรู้วิชาความรู้ แต่ยังรวมถึงการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม

แนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภาวนา 4 ของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครเดช อินทรสถาพร (2560) ได้วิจัยเรื่อง “เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาล อัจฉรา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ คือ 1) นักเรียนแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อยร้อยละ 50 2) นักเรียนไม่แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า และ ไม่แสดงท่าทีตอบรับการแสดงความเคารพของที่อาวุโสน้อยกว่าร้อยละ 55 และ 3) นักเรียนไม่ทำตามหน้าที่ ที่ตนเองรับผิดชอบในการดูแลความสะอาดทั้งบริเวณโรงเรียนและบริเวณบ้านร้อยละ 65 จากการศึกษา 2. ผล การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า 1) นักเรียนมีการแต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบมากขึ้นร้อยละ 100 2) แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่ามากขึ้นร้อยละ 90 3) แสดงท่าทีตอบรับการแสดงความเคารพของผู้อาวุโสน้อยกว่ามากขึ้นร้อยละ 85 4) แสดงความเคารพ ต่อผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมาจากโรงเรียนมากขึ้นร้อยละ 100 5) มีความรับผิดชอบในการ ทำความสะอาดบริเวณบ้านที่ตนเองได้รับมอบหมายมากขึ้นร้อยละ 90 6) มีความรับผิดชอบการทำความสะอาด บริเวณโรงเรียนมากขึ้นร้อยละ 85 และ 7) พบผลสืบเนื่องจากการเสริมสร้างวินัยนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก 1 ประการ คือ นักเรียนมีจิตอาสามากขึ้นร้อยละ 85

6. สรุป

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการรักษาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่า ครู มีข้อมูลความจำเป็นที่ชัดเจนในการ ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบ ด้านการ วางตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ด้านการมีความรับผิดชอบในการนำไปวางแผนการส่งเสริมการรักษาวินัยแก่ นักเรียนต่อไป ผลการศึกษาวิธีการรักษาวินัยตามหลักภาวนา 4 คือ ส่งเสริมการเข้าใจและการกระทำที่ เหมาะสม สอนให้นักเรียนใช้คำพูดสุภาพ เคารพผู้อื่น และควบคุมพฤติกรรมให้ เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ มีการปลูกฝังความรับผิดชอบและทักษะการวางแผนเพื่ออนาคตสนับสนุนให้นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และเรียนรู้การวางแผนที่ดี และสอนให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือและแบ่งปัน สนับสนุนให้นักเรียนช่วยเหลือ เพื่อนร่วมชั้น ครู และบุคลากรในโรงเรียน ทั้งในด้านการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน ส่งเสริมนักเรียนให้ เคารพความคิดเห็นและความแตกต่างของผู้อื่น ฝึกให้มีทักษะการรับฟังอย่างตั้งใจ เพื่อสร้างความเข้าใจและ ความสัมพันธ์ที่ดีในชั้นเรียน ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการให้อภัยเมื่อมีความขัดแย้ง ส่งเสริมการรับผิดชอบต่อ การเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย ให้นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน สร้างนิสัยการบริหารเวลาและการ วางแผน ฝึกให้นักเรียนจัดการเวลา วางแผนการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เสร็จทันเวลา เพื่อพัฒนาทักษะใน การจัดลำดับความสำคัญและการทำงานอย่างเป็นระบบ และการทำสมาธิเพื่อพัฒนาสติและความสงบในจิตใจซึ่ง สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างรอบคอบและมีความชัดเจนมากขึ้น กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์โดยการมอง

ปัญหาจากหลายมุมมอง เพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ตามหลักภวนา 4 นำไปเป็นแนวทางการรักษาวินัยโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพด้านระเบียบวินัยแก่นักเรียนต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วินัยนักเรียน ครูควรส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกด้วยรางวัลหรือการยกย่อง เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อวินัยแก่นักเรียน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อวินัย โดยมีการดูแลและการเตือนใจจากครู เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบอย่างเต็มที่

2. ความมีน้ำใจ ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการช่วยเหลือและความเอื้อเฟื้อ เช่น กิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างความตระหนักในการช่วยเหลือผู้อื่นโดยใช้ตัวอย่างที่ดีในการแสดงน้ำใจจากครูและบุคลากร

3. ความรับผิดชอบ ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในงานกลุ่มและการทำงานในชั้นเรียน เพื่อฝึกการทำงานร่วมกัน เช่น ทำงานตามตารางเวลา สนับสนุนการตั้งเป้าหมายส่วนตัวด้านการเรียนและการพัฒนาตนเอง และยกย่องนักเรียนที่แสดงความรับผิดชอบในงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในหน้าที่ของตน

4. การแก้ปัญหา ครูควรจัดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ เช่น การแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลอง การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริมทักษะการตัดสินใจด้วยเหตุผลและการวางแผน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม และยกย่องนักเรียนที่แก้ปัญหาได้ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะนี้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรนำผลวิจัยเรื่อง แนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภวนา 4 “การมีระเบียบวินัย” โดยครูควรมอบบทบาทผู้ดูแลระเบียบวินัยในห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

2. สถานศึกษาควรนำผลวิจัยแนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภวนา 4 “ความมีน้ำใจ” ครูควรให้นักเรียนร่วมทำโครงการเล็ก ๆ เพื่อฝึกฝนคุณธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

3. สถานศึกษาควรนำผลวิจัยเรื่อง แนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภวนา 4 “ความรับผิดชอบ” ครูจัดกิจกรรมจัดกิจกรรมมอบหมายงานที่นักเรียนต้องรับผิดชอบในโรงเรียน เพื่อฝึกการทำงานตามเป้าหมาย สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

4. สถานศึกษาควรนำผลวิจัยเรื่อง แนวทางการรักษาวินัยนักเรียนตามหลักภวนา 4 “การแก้ปัญหา” ครูควรจัดกิจกรรมฝึกทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้สถานการณ์จำลองให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และค้นหาวิธีแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการระเบียบวินัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี
2. ควรศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี
3. ควรศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลของการนำหลักภาวนา 4 ไปใช้ในการรักษาวินัยนักเรียนสำหรับนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ

8. เอกสารอ้างอิง

- ดลรวี เต็มงาม. (2560). *ศึกษาแนวทางการส่งเสริมวินัยนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบางใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นวรรตน์ สถาพรพานิช. (2564). *แนวทางการสร้างวินัยตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประกอบ กรรณสูตร. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- พระครูใบฎีกาพงษ์พันธุ์ บุญวิโส (บุญสอน). (2552). *ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตโต). (2548). *อภิธรรมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธานี จันทิโก (กลมนอก). (2560). *การพัฒนาตนเองตามหลักภาวนา 4 ของเยาวชนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระประพงศ์ โสภณจิตโต (ไชยศรี). (2562). *การจัดการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 22*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*, พิมพ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2556, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ลมัย บัวจันทร์. (2562). *การพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองแขงวิทยา จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2559-2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อติคุณ วิเชียรสร. (2564). แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนพิเศษเมืองทองสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อัครเดช อินทรสถาพร. (2560). การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครราช อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อินทิรา บุญวาที. (2550). สภาพปัญหาวินัยและการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านจัดสรรจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.